

Annales, Anali za istrske in mediteranske študije,**Series historia et sociologia, l. 22, Koper 2012, 614 (325 + 289) str.**

Pred nami sta dve novi številki znanstvene revije *Annales, Series historia et sociologia*, ki izhaja pri Univerzitetni založbi Annales; v obeh zvezkih so objavljeni članki, ki se dotikajo tematik z različnih sfer humanistike in družboslovja, navezujoč se na širši mediteranski prostor.

V prvi številki dvaindvajsetega letnika revije *Annales* je široka paleta tako epistemoloških kot teoretičnih analiz, ki so usmerjene (tudi) v prikaz vezi med človekom in življenjskim prostorom, človekom in sakralnim, med populacijo in napredkom, s poudarkom na interpretacijah in reprezentacijah pojmov znotraj določenega kraja ali prebivalstva, itn.

Vsebinsko bi morda lahko razdelili na pet delov (podsklopov ali tematik). Prvi del je osredotočen na umetnost in dekoracijo, predvsem povezano z aristokratskimi in sakralnimi objekti, pa tudi značilnostmi (na primer Salvatore Žitko piše o slikarskem dekoru stopnišča palače markizov Gravisio-Barbabanca v Kopru, Ines Unetič predstavi okrasna vrtova ob vilah Bolani in Saziletto v bližini Cervignana; Franc Lazarini izpostavlja cerkev Srca Jezusovega v Drežnici in njen pomen, Gregor Pobežin pa analizira napis na piranski sliki »Čudež sv. Jurija«). Drugi del je obarvan s književnostjo; Neval Berber denimo piše o britanskih pismih o področju BiH med 1844 in 1912, Valter Milovan pa nameni članek legendarnemu Pasoliniju.

Tretji del revije je vezan na demografijo in kulturno (po)krajino. V tem delu zasledimo vsebine, kot sta Kneževićev tekst o Slovencih v Srbiji in članek Mimi Urbanc o reprezentaciji kulturne krajine v besedilih o slovenski Istri. Ko preidemo na četrti del, se soočimo s podsklopom, ki je osredotočen na Koper (in slovensko obalo) v obdobju tranzicije in posttranzicije, na področjih (krajinske) arhitekture in prometa. Peti del je mišljen kot zaključni del; izhajajoč iz predhodne obravnave mesta kot vezi med človekom in prostorom smo tu deležni nekoliko sodobnejše teme o mestu in kibernetnem prostoru avtorja Blaža Lenarčiča. Sledi še rubrika s petimi ocenami svežih oziroma v zadnjem letu objavljenih monografij/prevodov na področju humanistike in družboslovja.

Na 325 straneh tako lahko preberemo štiriindvajset člankov avtorjev iz različnih držav (največ je slovenskih, ostali pa so italijanski, hrvaški in srbski avtorji) in humanističnih ter družboslovnih vej, ki želijo predstaviti

rezultate lastnega dela in raziskav: Massimo De Grassi, Luca Bellocchi, Clara Ferlatti in Neval Berber (Italija), Gašper Cerkovnik, Salvator Žitko, Ines Unetič, Metoda Kemperl, Franci Lazarini, Vesna Kamin Kajfež, Gregor Pobežin, Matej Župančič, Nives Zudič Antonič, Mimi Urbanc, Neža Čebren Lipovec, Janez Berdavs, Franc Trček, Matjaž Uršič, Darka Jezeršek in Blaž Lenarčič (Slovenija), Roberta Matković, Valter Milovan, Anja Čuka, Vera Graovac, Nina Lončar in Nikola Vojnović (Hrvaška) ter edini srbski avtor Aleksandar Knežević.

Druga številka 22. letnika revije *Annales* se v primerjavi s predhodno predstavi z nekoliko bolj poenostavljeno porazdelitvijo in preprostejšim prehajanjem med temami, vendar v nekoliko manjšem obsegu.

V uvodnem delu je nekakšen leit motiv predpona bio-: bioart (in estetska ontologija), bio tehnologija (filozofija in družba) in biooblast (osredotoča se na paradigmo regenerativnega telesa) so teme, ki jih tu srečujemo. V drugem delu prestopimo v obsežnejši in po tematikah precej večplasten sklop. Tu se dva avtorja dotikata vloge orientalizma pri Bartolu in pri intelektualcih v post-komunistični Albaniji. Drugi del se nadaljuje s turškimi upodobitvami v beneški historiografiji, s povezavo pisatelja Andrića z Italijo, urbanimi legendami (med multikulturalnostjo in asimilacijo) ter čezmejnimi in transkulturnimi imaginariji v alpsko-jadranskem prostoru.

V tretjem delu je osrednja tema jezik, ki se povezuje s slovnici, književnostjo, narečji in literarno teorijo, kar vključuje vsebine, kot so denimo narečje v vasi Kopriva na Krasu, jezik v dalmatinski književnosti, slovar *Obsidio Iadrensis*, gramatikalizacija nedoločnega člana v slovenščini, itn. Zadnja skupina člankov pa je (tako kot eden od sklopov v prehodni številki) usmerjena v sakralno arhitekturno tematiko, predvsem z izpostavljanjem vloge, pomena in dediščine samostanov v določenih predelih Istre. Celotno revijo pa na nek način zaokroži članek o trajnostni naravni in kulturni dediščini znotraj turizma ter zaščitenih območjih.

Zadnja številka revije *Annales* nam ponuja dvaindvajset člankov petindvajsetih avtorjev z različnih koncev sveta, ki pa se ukvarjajo s področjem Mediterana, zlasti z istrskim prostorom. Med evropskimi avtorji člankov so Enis Sulstarova (Albanija), Dragana Francisković in Ivan Kovačević (Srbija), Dolores Butić in David Mandić (Hrvaška), Dario Saftich, Stefano Della Torre in Elisabetta Rosina (Italija), med domačimi pa Polona Tratnik, Mirt Komel, Polona Vidmar, Marija Jurić Pahor, Helena Bažec, Klara

Šumenjak, Danila Zuljan Kumar, Marjeta Vrbinc, Alenka Vrbinc, Neža Čebtron Lipovec, Salvator Žitko, Mija Oter Gorenčič, Armand Faganel in Anita Trnavčević. Avtorici, ki ne prihajata iz Evrope, pa sta Maria Antonia González Valerio (Mehika) in Melentie Pandilovski (Kanada). Nekateri članki se ukvarjajo z zelo ozkimi in specifičnimi tematikami, kar daje vedeti, da je Mediteran, z njim pa tudi istrski prostor, še vedno v veliki meri neraziskan 'laboratorij'.

Letnik deluje kot zaokrožena celota, ponuja raznolike tematike z različnih področij humanistike in družboslovja, dokazuje pomembno vlogo v sferi svetovnega znanstvenega revialnega objavljanja in poudarja pripadnost mediteranskemu prostoru. Revija *Annales* pa s svojo dolgoletno prisotnostjo igra pomembno in dragoceno vlogo pri znanstvenem dialogu o tem prostoru.

Erik Toth

***Problemi sjevernog Jadrana*, sv. 11, Rijeka – Zagreb 2011., 204 str.**

U lipnju 2012. objavljen je 11. svezak *Problema sjevernog Jadrana* u izdanju Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci i Područne jedinice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Puli. Svezak je podijeljen u dvije cjeline. Prva se sastoji od šest članaka, od kojih su tri pregledna i tri izvorna znanstvena rada, dok se u drugoj nalazi dvanaest prikaza knjiga, zbornika radova i časopisa. Na 204 stranice 11. sveska *Problema* svoj je doprinos dalo osam autora, glavni i odgovorni urednik je Miroslav Bertoša, a u uredništvu su Tomislav Raukar i Petar Strčić te u međuvremenu preminuli Lujko Margetić.

Prvi članak pregledni je rad Nine Spicijarić Paškvan „Prilog biografiji Gábora de Bellusa Barossa (Pružina, 1848. – Budimpešta, 1892.)“ (7-19). Autorica je u radu dala sažet i vrlo pregledan opis života istaknutoga mađarskog političara koji je u svom kratkom životu obavljao mnoge važne državne funkcije u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Baross je svoje djelovanje usmjerio u riječni i cestovni promet te je upravo u tim poljima postigao najzapaženije rezultate. Nakon nacionalizacije mađarskih željeznica Baross je započeo s vođenjem jedinstvene željezničke politike, zatim je reformom vozarina